

,HERTOGPOST augustus 2013

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

25^e jaargang nummer 7

Geachte leden,

Hierbij nodigen wij u uit voor de bijeenkomst op donderdag 22 augustus a. s. in zaal 1 van sociaal cultureel centrum 'De Helftheuvel', Helftheuvelpassage 115, 5224 AC te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur.

Agenda bijeenkomst 22 augustus 2013

1. Opening, verslag 27 juni j. l., ingekomen stukken en mededelingen

Reglement Wilde Veiling: zie pagina 26

3. Rondvraag
4. Sluiting

In deze Hertogpost o. m.:

- ❖ Henri de Jongh: nieuwe vondsten
- ❖ Leeswijzer: Naamlijst van Postale Etiketten 1882-1984
- ❖ Het jaarboekje over 1980 vertelt
- ❖ Albumblad: Cees de Leng
- ❖ Stampke pakt de microscoop
- ❖ De Sainte Barbe
- ❖ La poste en Hollande
- ❖ Alberic laat de trein stoppen

Een nieuw seizoen, een nieuw geluid?

Wie weet? Misschien inspireren de binnenkort te verwachten uitkomsten van de onder onze leden gehouden enquête tot nieuwe initiatieven? Misschien heeft de PR-functionaris (die we nog steeds niet hebben, maar die we binnenkort toch eindelijk hopen te kunnen begroeten) een briljant idee.

Voorlopig gaan we echter gewoon door op de weg die we kennen bij onze vereniging, en die, naar gebleken is, bij velen goed in de smaak valt.

In ieder geval kunnen we alvast verwachtingsvol uitkijken naar onze Grote Najaarsveiling op 12 oktober en naar de Brabantse Ruilbeurs Zoete Lieve Gerritje op 1 en 2 november.

Ook in het komend voorjaar zit er iets heel bijzonders in het vooruitzicht. Nadere informatie volgt...

VERSLAG VAN DE BIJEENKOMST OP 27 JUNI 2013

1. Opening: Ondanks de late datum in het seizoen waren er deze avond ruim 60 leden. Afgemeld hebben zich mevrouw C. Kraimaat en de heren Van Driel, Kok en Nabbe. Omdat Henk Jansen vandaag plotseling ziek is geworden, heeft dhr Slijkhuis bij hem thuis de veilingkavels opgehaald. Dank daarvoor. We hopen dat Henk Jansen spoedig zal zijn hersteld.

2. Het verslag van 23 mei j. l.: werd met dank aan de secretaris vastgesteld. Vanwege afwezigheid van René Kok (diploma uitreiking) verving vanavond onze 2e secretaris hem. De vereniging mag zich gelukkig prijzen met een volledig bestuur en een grote groep vrijwilligers. Elders in het land dreigt namelijk een grote respectabele vereniging te worden opgeheven bij gebrek aan voldoende bestuursleden.

3. De lezing: van vanavond door Dam van der Linden over het gebruik van de '22½ cent Veth'. Het bruine exemplaar uit 1927 was primair bedoeld voor een binnenlandse aangetekende brief (7½ + 15 cent). Toen in 1929 het brieftarief werd verlaagd tot 6 cent, werd de zegel d. m. v. een opdruk aangepast tot 21 cent. In 1939 was echter opnieuw weer een zegel nodig met de waarde van 22½ cent, ditmaal voor een aangetekende brief naar het buitenland (12½ + 10 cent). Dit keer werd de zegel gedrukt in een opvallende oranje kleur. Dam van der Linden toonde een groot aantal fraaie voorbeelden van poststukken gefrankeerd met deze drie postzegels. O. a. een brief naar Nederlands-Indië met een paartje van de bruine 22½ cent (mogelijk het enige nog bestaande exemplaar dat met zo'n paartje is gefrankeerd!) Verder een brief met 21 cent als grenstarief (afgebeeld op pag. 14 van het juninummer van Hertogpost.) En een brief met de oranje 22½ cent, die na een zoektocht in Afrika naar een militair in het Franse Vreemdelingenlegioen, ten slotte onverrichter zake terugkeerde in Schiedam.

De aanwezigen keken in stille bewondering toe. De voorzitter stelde na afloop twee vragen: 1) Wat is het belang om de correctheid van frankeringen na te gaan, en 2) Waar kun je de tarieven terugvinden?

Op vraag 1) antwoordde Dam van der Linden dat een analyse van gebruikte tarieven nodig is, wil je een bepaald poststuk op een tentoonstelling kunnen

**'s-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl**

**Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl**

**ING rek.nr. 1 087 984 t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt € 35**

**Bibliothecaris tel. 073 – 657 02 29 E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl**

laten zien. Op 2) dat op het gebied van tariefoverzichten veel publicaties bestaan. Zelf beschikt hij over enkele meters(!) documentatie in zijn boekenkast. Vooral luchtrecht-tarieven vormen een ingewikkelde materie. Reactie van de voorzitter: het zou mooi zijn die documentatie op internet te publiceren...

4. De veiling: Bij afwezigheid van Anne van Driel (een bejaardenuitstapje) nam Peter Teurling figuurlijk de veilinghamer ter hand. In sneltreinvaart probeerde hij de vaardigheid van Anne te evenaren. Aanvankelijk trachtte hij tegelijkertijd ook nog de veilingresultaten op zijn laptop in te voeren. Maar al gauw bleken die twee bezigheden toch wel te veel van het goede en beperkte hij zich tot het veilen zelf. Er werd leuk geboden. Soms ging het stevig tegen elkaar op, met mooie resultaten voor de betreffende verkopers. 'Ierland', bijvoorbeeld, bleef liggen in zijn isolement. Maar 'IJsland' vond wel een koper.

In zijn hokje achter in de zaal, zorgde Wim Rovers er weer voor, dat de resultaten digitaal werden vastgelegd en na afloop als gedrukte facturen tevoorschijn werden getoverd.

5. Sluiting: De verloting houden we tegoed voor de volgende keer.

De voorzitter memoreerde de Ruilbeurs Zoete Lieve Gerritje op 1 en 2 november a. s. 'Schroom niet een tafel te huren en verkoop daar uw overvloedige postzegels, vingerhoedjes, munten, suikerzakjes enz. enz.'

Er was nog tijd over om samen wat te ruilen. 'Ga eventueel even langs bij uw bibliothecaris, of bij de BBF-docent, de nieuwtjesman, meneer Ots met zijn postzegels en mevrouw Teurlings met haar brieven.'

De vereniging gaat nu een maand in de sluimerstand. Voor wie op reis gaat: een prettige vakantie gewenst. En bereidt u alvast voor op de Wilde Veiling op 22 augustus a. s.

Huber van Werkhoven, 2^e secretaris.

-o-o-o-

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

De **volgende bijeenkomst** van de vereniging is op donderdag 26 september a. s. om 20 uur in scc De Helftheuvel. Zaal 1 is om 19 uur open.

De **volgende postzegelinstuif/ruilbeurs** van de vereniging is op zaterdag 14 september a. s. van 10 tot 12.30 uur in SCC De Helftheuvel.

De afdeling Jeugd komt van 10 tot 12 uur in een aparte hoek van de zaal bij elkaar. U kunt de kavels inzien van de septemberveiling en niet-verkochte kavels van vorige verkopen alsnog kopen.

Alvast noteren!: De **Grote Najaarsveiling** van de vereniging zal dit jaar plaatsvinden op zaterdag 12 oktober in scc De Helftheuvel.

Voor de **Brabantse Ruilbeurs Zoete Lieve Gerritje** op vrijdag 1 en zaterdag 2 november a. s. zijn nog tafels te huur. Nadere informatie: www.hertogpost-event.nl.

Vrijdag 6 en zaterdag 7 september: **Barneveld Hollandfila**, Veluwehal.

HET JAARBOEKJE OVER 1980 VERTELT

'HERTOGPOST '80, een magisch woord in 1980!' Voor het eerst een expositie verdeeld over een regionale tentoonstelling en een verenigings-tentoonstelling. En met een 'literatuurklasse'. Op 25 oktober 1980 verschijnt een feestkrant.

Op de tentoonstelling staan twee kaders die een overzicht van de groei en de ontwikkeling van de 50-jarige vereniging geven. M.L.P.G. Teurlings is als archivaris blij dat hij altijd 'Eén exemplaar voor het archief' geroepen heeft. [jammer dat het opbouwen en veiligstellen van een historisch archief-bestand tot 2009 verwaterde]

Een record aantal van acht begunstigers van de vereniging. [begunstigers zijn er door de jaren altijd geweest maar werden en worden nooit in het ledental meegeteld]

'De verkregen schenkingen tijdens 50 jaar vereniging zijn in een afzonderlijk fonds gestort om hieruit voor kleine tentoonstellingen binnen de vereniging een wisseltrofee - de Jan van de Mortel-wisseltrofee - te kunnen aanschaffen.' [wie heeft nog zo'n wisseltrofee en stelt deze voor het archief van de vereniging ter beschikking?]

De afdeling Nieuwtjes knalt dit jaar met 1050 landenabbonementen eindelijk door de magische grens van duizend.

De bibliothecaris is niet tevreden over de proefronzendingen van buitenlandse filatelistische periodieken. Deze activiteit wordt na een jaar dan ook stopgezet.

De bibliothecaris prijst de uitgave 'Het A.B.C. van het Postzegelverzamenen' bij de beginnende maar ook bij de gevorderde verzamelaar aan. [weet u dat deze reeks in 2013 nog altijd actueel is en u veel over postzegels en het verzamelen kan leren?]

Het gaat weer goed met de afdeling Jeugd. Meer leden, meer actie! Meedoen aan Hertogpost '80. Mevrouw A. van Noort-Van Zantvliet gaat de jeugd lesgeven, uit het ABC-boekje.

Op de feestavond van het 50-jarig bestaan worden zes leden onderscheiden. J.F. Cleij wordt op 25 oktober erelid. Lid van verdienste worden C.W. Elenaar,

B. Noordman, J.A.G.M. van Roosmalen, T. Stein en M.L.P.G. Teurlings.
[pagina 24 van het jaarboekje voor motieven tot toekenning]

Het jaarboekje heeft een lijst van bekroningen 'Hertogpost '80', met de namen van de senioren en de junioren. Opvallend bij de jeugd: vier van de tien luisteren naar de inmiddels bekende achternaam Teurlings.

Marten Tilstra

Aanleiding : De feestelijke viering van het 50-jarig bestaan van de
's Hertogenbosche Filatelisten Vereniging; tevens bestaat
het filatelistenloket aan het postkantoor aldaar 50 jaar.

Stempelsoort: Bijzondere stempelslag.

Postkantoor : 's Hertogenbosch.

In gebruik : Van 19 september t/m 16 oktober 1980.

Oplag NPS: 5000 enveloppen.

Nr 32

Hertogpost '80

's-Hertogenbosche Filatelisten Vereniging

1930 ★ ★ ★ ★ ★ 50 ★ ★ ★ ★ ★ 1980

Eindelijk deelde de voorzitter ook nog mede, dat aan den Directeur-Generaal der Posten in te 's-Gravenhage een verzoek was gericht om openstelling van een z.g. „philatelistenloket” aan het postkantoor te 's-Hertogenbosch, op welk verzoek echter nog geen antwoord was ingekomen *)...

De secretaris
J. H. M. PRINSEN

*) Inmiddels is een gunstige beschikking ingekomen in dien zin, dat te beginnen met zaterdag 13 December op den 2den Zaterdag van elke maand, bij wijze van proef, van 2-4 uur aan het postkantoor te 's-Hertogenbosch een verzamelaars-loket zal worden opgesteld'....

Met bovenstaand fragment is genomen uit de oprichtingsvergadering van 9 oktober 1930 (Ned. Maandblad voor Philatelie 1930 pag. XI) dat 16-12-1930)

1930 filatelie 1980

FILATELIELOKET DISTRICTSPOSTKANTOOR
's-HERTOGENBOSCH

Openstelling:
iedere woensdag: 18.45-18.45 uur
Keikstraat 57

**CEES DE LENG:
EEN GEPASSIONEERD VERZAMELAAR**

door René Kok

Een warme zomeravond in Waardenburg: ik word gastvrij onthaald in huize De Leng. Het wordt een open en vlot gesprek. Aan gesprekstof geen gebrek. Cees verzamelt al meer dan 60 jaar postzegels. Ik hoef bijna geen vragen te stellen.

Holland Amerika Lijn.

Cees vertelt enthousiast over zijn grote passie: het verzamelen van allerlei filatelistische onderdelen van de Holland Amerika Lijn (HAL): brieven, stempels, postzegels. Geen kop-en-schotels of menukaarten. Er is heel veel nog te koop, mits je bereid bent daar een goede prijs voor te betalen. Die gedrevenheid moet ergens vandaan komen en dat wordt al snel duidelijk. Cees heeft (vanzelfsprekend?) zelf gevaren bij de HAL (eind jaren zestig, met name op het 'mooiste' schip: de Nieuw Amsterdam), heel veel landen gezien en veel leuke ervaringen opgedaan. Cees zorgde voor het versterken van het inwendige van de mens: hij opereerde op allerlei afdelingen en in allerlei functies (kok, bakker, slager) in de keuken. Na negen jaar bij de HAL ging hij 'off shore': meer dan 25 jaar op zee, met name bij het opbouwen van booreilanden. Nog steeds gaat hij bijna elke maand naar Rotterdam, waar oud-personeelsleden, puur voor de ontspanning, elkaar ontmoeten, herinneringen ophalen, excursies organiseren... jawel op het u welbekende schip de 'Rotterdam', momenteel eigendom van een hotelketen.

Verzamelen.

Cees heeft ook een mooiste postzegel: weliswaar van minimale waarde, maar erg dierbaar: Die zegel zit op een kaart van de 'Nieuw Amsterdam' met een

mooi stempeltje. Hij verzamelt geen specifieke landen. Hij concentreert zich op thema's. Natuurlijk de HAL. Maar ook bezit hij een indrukwekkende collectie over Het Leger des Heils. Ik kende Cees al vanwege zijn enorme kennis op het gebied van Perfins (vooral op het gebied van 26 scheepvaart-bedrijven in Rotterdam en Amsterdam). Daarnaast verzamelt hij alles op het gebied van de Luchtpost. En momenteel is hij druk bezig met het thema Telecommunicatie. In 1965 is er voor het laatst een catalogus verschenen (Knigge) over dat thema telecommunicatie. Cees werkt aan een nieuw, aanvullend deel over telecommunicatie in alle landen van de wereld, dat betrekking heeft op de periode tot en met 2006. Een hele klus, maar iets om als Bossche club heel trots op te zijn. Het zou in 2015 (als de Internationale Telecommunicatie-unie 150(!) jaar bestaat) zijn beslag moeten krijgen. We wachten in spanning af.

Onze vereniging.

Cees kent de vereniging al vanaf de tijd, dat 'we bijeen kwamen boven het Brabantbad'. Hij vindt onze vereniging een mooie club, met veel activiteiten. Hij laat ook een bepaalde trots doorschemeren. Als er iets te doen is, is hij zeker als vrijwilliger van de partij. Hij kent veel verenigingen in de omgeving, maar voelt zich bij de Bossche vereniging het meest op zijn gemak. Zelfs het bestuur krijgt, ongevraagd, een compliment. Hij heeft eigenlijk maar één klein verlangen: in onze Hertogpost stelt hij wel eens een vraag aan medeverenigingsleden en helaas ontvangt hij dan bijna geen respons. Wellicht is

dit een mooi actiepunt voor ons allemaal. Hij verraste me ook met een mooie gedachte met betrekking tot de jeugd: hij houdt een pleidooi om aan onze jonge leden veel meer weg te geven. Dat stimuleert de jongelui in plaats van (relatief) veel geld te vragen voor bepaalde zegels. Ik sluit me hier van harte bij aan.

Slot.

Tenslotte volgt er nog een kleine rondleiding door de prachtige tuin. Is er nog een beetje tijd en energie over, dan wordt er in huize De Leng nog wat getuinierd. Er gaan zelfs nog een paar courgettes mee terug naar Rosmalen. Ik koester aangename herinneringen aan mijn bezoek aan het mooie Waardenburg... en oh ja, op de valreep.... natuurlijk verzamelt hij ook allerlei ansichtkaarten over de Bommelerwaard en de stempels van Gameren, Kerkdriel, Hedel, Kerkwijk, Bruchem, Zaltbommel.....

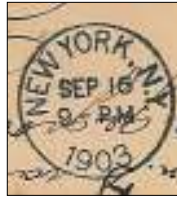
-o-o-o-

UIT DE VERZAMELING VAN CEES DE LENG

Op 5 september 1903 stuurde ene J.G. Dekker deze briefkaart uit Spijkenisse naar zijn vriend C. de Korver, 3^e officier op het s. s. Rijnendam. Waarschijnlijk is deze De Korver de vader van de chef-kok op het s. s. Rotterdam onder wie Cees de Leng nog heeft gewerkt in de jaren '60.

De kaart zou bij het schip bezorgd moeten worden in de Franse havenstad Boulogne-sur-Mer. De kaart kwam daar aan op 6 september. Maar op dat moment was de Rijndam kennelijk al vertrokken naar Amerika. Als nieuw adres werd ingevuld het kantoor van de Holland Amerika Lijn, Broadway 39, New York USA. De kaart kreeg in de wijk Capécure van Boulogne op 8 september een nieuw vertrekstempel. Met Londen als tussenstation (stempel 9 september) stak de kaart de Atlantische Oceaan over en arriveerde te New York op 16 september (aankomststempel op achterzijde).

Bij zo'n prachtig poststuk lijkt het de moeite waard verder uit te zoeken hoe die reis van de Rijndam is verlopen, evenals het wel en wee van de geadresseerde.

Het s. s. Rijndam op een oude ansichtkaart. Het schip werd gebouwd in 1901 in het Ierse Belfast voor de Holland Amerika Lijn. Tijdens de Eerste Wereldoorlog deed het dienst als troepentransportschip voor de US Navy. Daarna keerde het terug naar zijn taak voor de koopvaardij, tot de sloop in 1929.

-o-o-o-

DE SAINTE BARBE

Aanvulling op het artikel van Marten Tilstra in Hertogpost 2013/5

door Frank Molenaar

Marten Tilstra schreef in het voorlaatste nummer van Hertogpost een artikel over het Collège Sainte Barbe te Parijs. De vraag doet zich voor wie die heilige Barbe was, nu de opvatting dat in Frankrijk zelfs een baard heilig kan zijn, niet houdbaar lijkt.

Welnu, die Sainte Barbe was niemand meer of minder dan de heilige Barbara, de beschermheilige van de artillerie. Vandaar dat de munitieopslagplaats, het arsenaal of hoe men dat gebouw wil noemen, in de Franse verdedigingswerken de Sainte Barbe wordt genoemd (ik ervoer dat zelf bij een bezoek aan de Citadel van Rijsel).

De veronderstelling ligt voor de hand, dat het Collège Sainte Barbe - bij haar stichting of wellicht later - zich vestigde in een niet meer in gebruik zijnd arsenaal. Het lijkt mij zelfs de enige verklaring van die naam, nu, gezien de toelichting door Marten, in dit instituut niet de krijgskunde werd onderwezen.

Een afbeelding uit 1860 van enkele leden van de schutterij van Rijsel (Lille).

V.l.n.r.: de tamboer-majoor, 'n officier en twee kanonniërs.

De eenheid van de kanonniërs heette 'Confrérie de Madame Sainte-Barbe'.

HENRI DE JONGH: NIEUWE VONDSTEN

door Huber van Werkhoven

Tweemaal eerder kon men in Hertogpost lezen over de belevenissen van Henri de Jongh. De eerste keer vormde de perfin E. J. de aanleiding. Deze gebruikte hij voor de correspondentie vanuit zijn manufacturenhandel aan de Bossche Markt, later aan de Binnenrotte te Rotterdam. De tweede keer ging het over de ontdekking naar aanleiding van een briefkaart uit Belgrado, dat Henri de Jongh filatelist bleek te zijn. En in die hoedanigheid een hoofdrol speelde bij de postzegeltentoonstelling in 1895 in het Concertgebouw te 's-Hertogenbosch. Ik eindigde toen met de belofte dat, mocht ik in de toekomst verdere bijzonderheden aantreffen over de filatelistische carrière van Henri de Jongh, ik daarvan melding zou maken.

Na enig speurwerk en een portie geluk wil ik u gaarne deelgenoot maken van enkele nieuwe ontdekkingen. Deze onthullen interessante facetten en laten eens te meer zien dat Henri de Jongh een veelzijdig man is geweest.

1896 Internationale postzegeltentoonstelling te 's Gravenhage

Een jaar na het succes van de postzegeltentoonstelling in 1895 te 's-Hertogenbosch durfde de Afdeling 's Gravenhage van de Nederlandse Vereniging van Postzegelverzamelaars (NVPV) het aan, voor het eerst in haar bestaan een tentoonstelling te organiseren. Het initiatief stuitte op grote scepsis. J.B. Robert was voorzitter van het comité en van de jury. Tijdens zijn openingstoespraak sprak hij de hoop en het vertrouwen uit, dat de tentoonstelling *'U allen tot genot en leering zij; dat zij vele blinden moge ziende maken, en vele spotters moge genezen; dat zij de toewijding van leden en belangstellenden moge verhoogen en, door velen te bekeeren, moge bijdragen tot den verderen bloei der Afdeeling en der Vereeniging.'*

Kort na de tentoonstelling van 1895 was ook de 's-Hertogenbossche Club van Postzegelverzamelaars toegetroten tot de NVPV. De Bossche zakenman Henri de Jongh, 35 jaar jong en vol van energie, wilde nu ook in Den Haag prominent aanwezig zijn. Hij stelde tentoon in maar liefst vier afdelingen. In de afdeling 'Verzameling Postzegels van één land' toonde hij *'cartons met Engeland, Portugal en Oud-Italiaansche Staten. Engeland, o. a. naar plaatnummer verzameld, een "reconstructed" blad naar de hoekletters (zie afb. 5 op pag. 17), vier Mulready's; Portugal compleet, doch de zegels der 1e Emissie 50 en 100 reis in zeer slechten staat.'* Aldus het verslag in het Ned. Tijdschrift voor Postzegelkunde.

Veel publieke aandacht trok de inzending van Henri de Jongh in een andere afdeling. Deze bevatte *'o. a. verschillende curiositeiten, als een briefkaart gemaakt*

Afb. 1: Henri de Jongh ca. 1930.

van een lucifersdoosje, een brief gefrankeerd met 3 zegels Nederland "specimen", aangetekend zonder eenige bemerking verzonden.'

Hij stelde voorts 76 bladen tentoon met 'poststukken van Nederland', waarbij 'vele zeldzame stukken. Deze inzending was belangrijk, omdat zij verschillende stukken bevatte, die wel is waar niet onder poststukken gerekend worden, doch hiermede in nauw verband staan.'

Ten slotte toonde hij nog 12 bladen met 'Proeven van Nederland en Koloniën'.

Henri de Jongh oogste een 4^e prijs en drie 2^e prijzen.

De organisatoren van de tentoonstelling waren na afloop tevreden met het resultaat: 'Een buitengewoon druk bezoek viel de Tentoonstelling ten deel, somtijds zoo dat men staart moest maken. Meer dan 2000 personen genoten van de vele schoonheden en zeldzaamheden tentoongespreid.' Op vrijdag 17 juli vond een vriendschappelijke feestmaaltijd plaats, aangeboden aan de H.H. Juryleden. 'Aan de rij der toosten kwam bijna geen einde.'

Opmerkelijk is de laatste zin in het juryrapport: 'Het heeft de aandacht der Jury niet ontgaan dat in vele verzamelingen valsche zegels voorkwamen, ja dat het zelfs een zeldzaamheid was geen valsche zegels in eene inzending aan te treffen.'

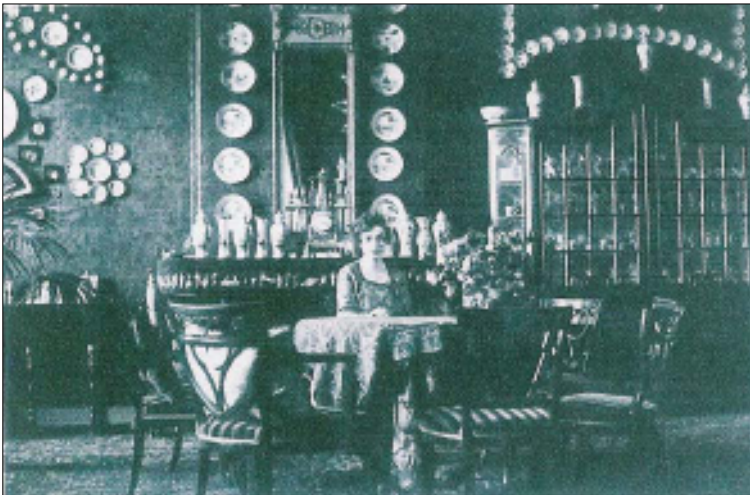
1907 de Invitatie-tentoonstelling

Vermoedelijk was het resultaat van de tentoonstelling in 1896 niet wat Henri de Jongh er van had gehoopt en verwacht. Jarenlang liet hij de postzegel-tentoonstellingen aan zich voorbijgaan. In 1906 verhuisde hij naar Den Haag. In die stad nam hij in augustus 1907 nog eenmaal deel aan 'de Invitatie-tentoonstelling van den 2^{en} Nederlandschen Philatelistendag'. Het was bij die

gelegenheid dat een dronk werd uitgebracht op de Heer Rijkhoek als 'vader' van de Philatelistendagen (vgl. Hertogpost, maart 2013).

Het Nederlandsch Tijdschrift voor Postzegelkunde plaatste een enigszins neerbuigende bespreking van de inzending van Henri de Jongh: *'Keurig was de speciaal-verzameling Engeland van den Heer H. de Jongh. Zeer velen bewonderden de uit gebruikte zegels saamgestelde platen. Een heel aardige en niet te kostbare bezigheid, die ik zeer aanraad. Men begrijpt niet het leerzame ervan, zoolang men het niet zelf beproefde, en tevens, welke bijzonderheden men ontdekt. Hetzelfde geldt ook voor afstempelingen op zegels. Het "zoeken" leert, en doet tevens "vinden".'*

Je zou kunnen betwijfelen of Henri de Jongh, inmiddels een succesvolle en gefortuneerde joodse zakenman (afb. 2), zich nog thuis voelde in het kleine, elitaire en nogal benauwde wereldje van de Haagse filatelie. Zijn naam komt niet voor op de lijst van deelnemers aan de Philatelistendag zelf. Ook een eventuele deelname van hem aan latere tentoonstellingen, na die van 1907, heb ik niet kunnen ontdekken.

Afb. 2: Salon in het pand Muzenstraat 37 te Den Haag, de woning van Henri de Jongh.

Een briefkaart uit 1889

Toen ik niet lang geleden mijn verzameling Bossche poststukken doorliep, zoekend naar wat eventueel van pas kon komen in mijn nieuwe verzamelgebied, 'Het gebruik van de rode 1 cent Van Krimpen', kwam ik geheel onverwacht een briefkaart tegen die Henri de Jongh op 17 maart 1889 had verstuurd naar een adres in Parijs. Wat een vondst! Door middel van deze kaart leerde ik twee aspecten kennen van Henri de Jongh die nieuw voor mij waren (afb. 3).

Henri de Jongh

 Monsieur Victor Robert.

 Ayez la bonté de m'envoyer

 un bon assortiment de vos

 timbres avec l'edoumpiti.

 surtout de colonies françaises.

 Je pourrais en acheter beaucoup de timbres

 chez mes amis, si vos prix sont avec.

 A vous.

 Je suis membre de la société d'histoire

 N. 27 et vous pouvez prendre là des

 références. Votre dévoué

 Paris le 17/3 89. Henri de Jongh

Afb. 3: Briefkaart van Henri de Jongh aan Victor Robert d. d. 17 maart 1889.

Allereerst bleek uit de tekst dat De Jongh niet alleen handelde in manufacturen, maar tevens in postzegels. De geadresseerde, Victor Robert, was eigenaar

van een grote postzegelfirma in Parijs (afb. 4). Het eerste deel van de tekst luidt: *'Wees zo goed mij een goede sortering van uw zegels te zenden met het disconto. Vooral Franse koloniën. Ik kan veel zegels afzetten bij mijn vrienden, indien uw prijzen voordelig zijn. (Franco tegen franco.)'*

De tekst gaat verder: *'Ik ben lid van de "société d'amitié du No. 27" (= genootschap van vriendschap van nr. 27) en u kunt daar referenties vragen. Uw toegewijde Henri de Jongh.'*

Wat zou dat nou in hemelsnaam zijn, die 'société d'amitié'?, vroeg ik me af. Een of ander filatelisten clubje? Ik moest en zou het weten. Een postzegel-vriend die in Frankrijk woont, informeerde voor mij bij de voorzitter van de Franse Academie voor Filatelie. Deze hooggeplaatste en zeergeleerde persoon had er echter nooit van gehoord.

Vrijmetselaar

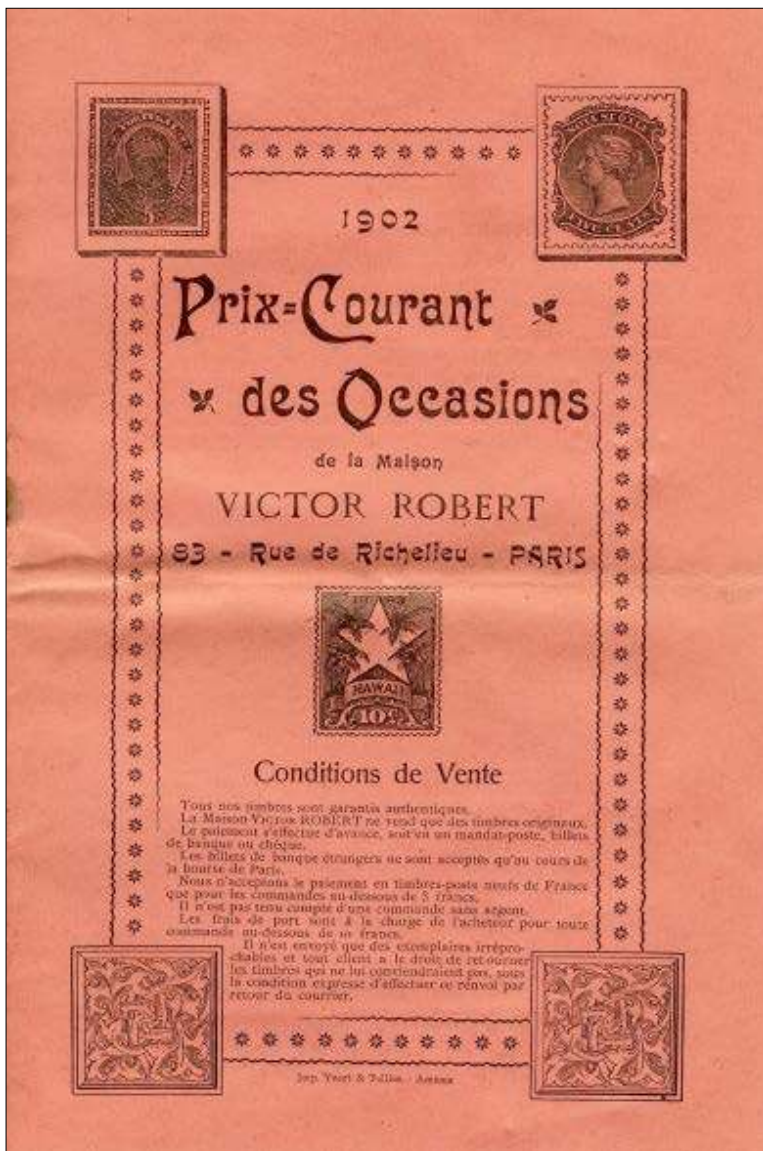
Toen kreeg ik een ingeving: zou het iets te maken kunnen hebben met vrijmetselarij? Daar speelt immers het begrip 'vriendschap' een belangrijke rol. Wie weet, was De Jongh lid van de toenmalige vrijmetselaarsloge in 's-Hertogenbosch?

De secretaris van de tegenwoordige Bossche Loge 'De Gezellen van Sint Jan' liet me desgevraagd weten dat het volgens hem gaat om de Sociëteit Amicitia/De Zwarte Arend, een van de oudste verenigingen in Nederland. Dat is weliswaar niet een vrijmetselaarsloge. Toch: Amicitia = Amitié.

In het Bossche Stadsarchief is het archief ondergebracht van de Sociëteit Amicitia. Maar in de ledenlijst, die bewaard is uit de betreffende periode, is geen Henri de Jongh te vinden. Dat kan ook niet. Want Amicitia was een puur katholiek gezelschap dat zich pas in 1936 toegankelijk stelde voor joden en protestanten. Ook hier liep ik dus vast.

In de 19^e eeuw waren joden wel welkom bij de meeste vrijmetselaarsloges in Nederland. Ik ging het daarom toch nog eens proberen bij de landelijke Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden. Heel vlot kreeg ik een reactie van de heer Jac. Piepenbrock, conservator van het Cultureel Maçonniek Centrum 'Prins Frederik'. In Nederland is geen loge bekend met de gevraagde naam. Wel kwam ik nu te weten dat Henri de Jongh inderdaad vrijmetselaar is geweest.

Van 1883 tot 1907 was hij lid van de Loge 'De Edelmoedigheid' no. 19 te 's-Hertogenbosch. In het werkjaar 1906-1907 stond hij bij die Loge te boek als 'Meester van Eer', wonende te 's-Gravenhage. Kennelijk heeft hij zich tijdens zijn lidmaatschap zeer verdienstelijk gemaakt voor zijn Bossche Loge.

Afb. 4: Omslag van een prijscourant van Victor Robert uit 1902. De firma was toen verhuisd naar de Rue de Richelieu. Opvallend is de pagina waarop hij honderd miljoen postzegels aanbiedt. Bijvoorbeeld Duitsland 3 fr per kg. en slechts 25 fr per 10 kg! In 1895 won Victor Robert een geruchtmakende rechtszaak. Arthur Maury had Robert tevergeefs beschuldigd zijn 'geestesarbied' te hebben gestolen bij de opmaak van zijn prijs-courant. De rechtbank had twee jaar de tijd genomen om tot een uitspraak te komen. Maury ging desondanks in hoger beroep.

In 1897 werd Henri de Jongh ingewijd in de Rozekruisgraad bij het Kapittel 'De Geldersche Broederschap' te Arnhem.

Na zijn verhuizing naar Den Haag werd hij lid van de Loge 'Hiram Abiff' in de Hofstad. Toen De Jongh overleed in 1935 was hij nog altijd lid van deze Haagse Loge.

Het is nu dus duidelijk dat de 'société d'amitié du no. 27' inderdaad staat voor een vrijmetselaarsloge. Mogelijk moet ze worden gevonden in het buitenland, in België of Frankrijk. Tot nu ben ik daar niet in geslaagd.

Afb. 5: Bij de oudste Britse zegels, tot de uitgiften van 1884, zijn in de beide benedenhoeken, resp. in alle vier hoeken zogenaamde hoekletters te vinden. Alle zegels op een bepaald vel bezaten een andere lettercombinatie in een bepaalde alfabetische volgorde. De Britse posterijen wilden het daardoor moeilijker maken voor eventuele vervalsers. Voor filatelisten was (en is!) dit echter een goed hulpmiddel om een zegelvel te reconstrueren. Hiervan stelde Henri de Jongh voorbeelden tentoon.

De eerste twee afgebeelde zegels zijn van de eerste emissie van 1840. Deze vertonen twee letters, links en rechts in de benedenhoek. Respectievelijk M – H en S – W.

In 1858 werden de sterretjes in de bovenhoeken ook vervangen door letters. De twee rechtse zegels tonen de combinatie A – B, B – A, resp. D – T, T – D.

-O-O-O-

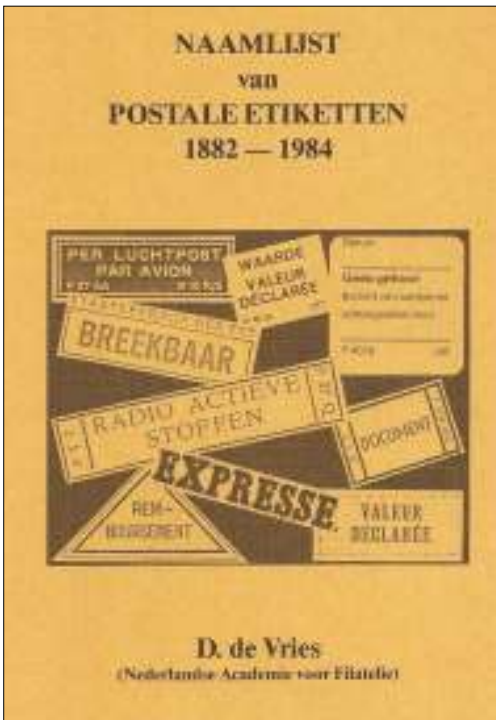
NIEUWE EMISSIES

- 9 september:**
- Da's toch een kaart waard!, vel met 3 gelijke postzegels
  - 100 jaar Vredespaleis, vel met 10 verschillende postzegels

LEESWIJZER - uit onze bibliotheek

door Ruud Verberne, lid van de Nederlandse Academie voor Filatelie

In onze verenigingsbibliotheek bevindt zich het boek 'Naamlijst van Postale Etiketten, 1882-1984', van de hand van Doris de Vries, een van de leden van het eerste uur van de Nederlandse Academie voor Filatelie. Het verscheen bijna 30 jaar geleden en was een publicatie van de Nederlandse Vereniging van Poststukken- en Poststempelverzamelaars (Po&Po).

Een soort bijbel, zeg maar, van 413 pagina's voor het terugvinden van de postale etiketten die met regelmaat voorkomen op poststukken waar ik in de afgelopen decennia de hand op wist te leggen voor mijn verzameling.

Ik moest van de week weer denken aan dit leuke boek dat zoveel inzicht en kennis biedt over alles wat in de afgelopen 130 jaar zoal op een poststuk naast de postzegel werd bijgekleefd, toen ik het recent verschenen nieuwe boek over Expressepost in Nederland begon te lezen. Arie Zonjee, gespecialiseerde verzamelaar van expressezendingen, is de auteur. Hij werd bijgestaan door Ot Louw, voor een aansprekende opmaak van de 294 pagina's A5. Deze zorgde tevens voor de samenstelling van alle mogelijke tabellen en overzichten die betrekking hebben op het onderwerp expresse, waaronder de gebezigde tarieven, etiketten en stempels.

Daarom greep ik ook even terug naar het boek 'Naamlijst van Postale Etiketten'. En zag dat het hoofdstuk 'Expresse' hierin 14 pagina's beslaat, dus enigszins beknopt van opzet. Maar mooi om te zien is ook, hoeveel nieuwe kennis en inzichten er op dat specifieke gebied in de afgelopen jaren werden opgedaan en op schrift gesteld.

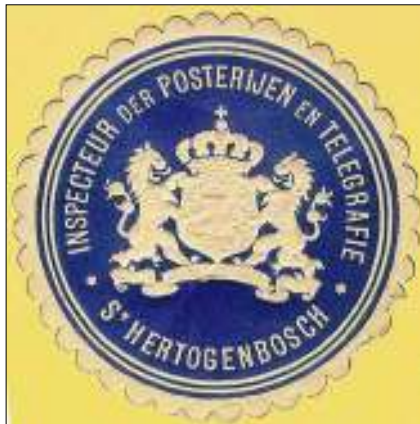
Daarnaast vind je er ook tal van onderwerpen in terug die compleet behandeld zijn, zoals bijvoorbeeld de zondagsetiketten. U kent ze wel: 'Niet Bestellen op Zondag' of juist wel: 'Bestellen op Zondag'. En de sluitzegels van diverse postkantoren (inmiddels allemaal definitief gesloten!) en van de Nederlandsche Posterijen – een van de vele voorlopers van het huidige Post.nl.

En cassettepost, zegt u dat nog wat? Zelfs flespost. Geen flessenpost, maar een apart etiket uit 1983 bestemd voor de verzending van flessen wijn. En wist u dat de PTT zelfs speciale etiketten heeft gevoerd voor radioactieve stoffen?

Uiteraard speelt de douane (met in haar kielzog de Belastingdienst) in het internationale postverkeer ook een belangrijke rol. Dat is alleen al een onderwerp dat de moeite waard is om een collectie over op te gaan zetten. Zelfs met open grenzen...

Ook een interessant hoofdstuk bieden de 'onbestelbare stukken'. Een aanrader dit boek, dat heel leuke inzichten geeft op onderdelen van de postgeschiedenis van de voorbije 130 jaar.

-O-O-O-

LA POSTE EN HOLLANDE'

Tijdens zijn vakantie in Zuid-Frankrijk kwam onze secretaris, René Kok, in een antiekwinkeltje een prentbriefkaart tegen met 'n afbeelding van 'De Post in Holland'. De kaart dateert uit het begin van de vorige eeuw. Zij vertoont zo'n fantastisch tafereel dat hij de kaart absoluut niet kon laten liggen.

Want wat zien we? Staande onder de Nederlandse driekleur kijkt een in Drentse klederdracht getooid melkmeisje in blijde afwachtende houding toe

hoe een typisch Franse postbode met een brede glimlach een brief voor haar uit zijn brieven tas tevoorschijn haalt. Hij is waarschijnlijk over zee naar Nederland gekomen. Rechts op de achtergrond zijn de masten van zijn schip nog zichtbaar. Achter de melkkar kijkt een vrouw, gekleed naar de mode van de Noord-Franse havenstad Boulogne-sur-Mer, nieuwsgierig toe hoe dat gaat aflopen. Is zij misschien de moeder van de postbode, die van de gelegenheid gebruik wil maken wat Hollandse lekkernijen mee naar huis te nemen in het karbiesje dat ze voor haar schoot houdt?

Het zou me niet verbazen wanneer door die Franse brief een romance zal gaan opbloeien. Koning Willem III heb ik op zijn postzegel uit de emissie 1867 nog nooit zo vrolijk zien kijken. Maar de trekhonden voor de melkkar zijn het er duidelijk niet mee eens.

H. v. W.

-o-o-o-

Pzh West Brabant

---

*Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart*

*Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl*

RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.
Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten. Ik breng dan het gevraagde voor u mee.
Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.

STOPPLAATS NEMERLAER: EEN BRABANTSE ANEKDOTE

Het is een jaar geleden dat in Hertogpost weer eens was te lezen over jonkheer Alberic van den Bogaerde. Aanleiding was toen een briefkaart aan de jonker, die hij in 1890 ontving vanuit Straatsburg. Het ging daarbij om levering van een aantal jachtgeweren. Ditmaal is er weliswaar geen filatelistische aanleiding om deze levensgenieter en schuinsmarcheerder opnieuw voor het voetlicht te brengen. Een pagina in het onlangs verschenen boek over 'Verkeer en vervoer in Brabant 1814-1940' zorgde nu voor inspiratie. Bladzijde 94 bracht mij op het spoor van een anekdote over Alberic, jongste zoon van baron Van den Bogaerde, de gouverneur van Brabant ten tijde van de Belgische opstand. Het verhaal wil ik u niet onthouden.

Jonkheer Alberic had van zijn vader een uitgestrekt jachtgebied bij Moergestel cadeau gekregen, met als uitvalsbasis en pied-à-terre het nabijgelegen kasteel Nemerlaer. In 1863 kwam de spoorlijn Breda-Tilburg gereed. Om deze lijn door te trekken naar Boxtel en Eindhoven kon men niet om het grondgebied van Alberic heen. Deze voelde niets voor zo'n inbreuk op zijn territorium. Pas toen hij inzag dat anders onteigening zou plaatsvinden, stemde hij toe. Als bijzondere voorwaarde claimde hij dat passerende treinen op zijn verzoek zouden stoppen om passagiers in of uit te laten stappen. Zodoende kwam op 1 mei 1865 de stopplaats Nemerlaer tot stand. Totdat Alberic in 1890 verhuisde naar kasteel Heeswijk, heeft hij meerdere malen personeel met een rode vlag naar zijn privé-stationnetje gestuurd om de trein te laten stoppen.

De stopplaats werd in 1903 formeel opgeheven. Om de herinnering aan dit unieke geval levend te houden, vond precies een eeuw later, op 20 september 2003, een herdenking plaats. Voor één keer hield wederom een trein halt op de historische plek. Nu was het de heer F. Ronnes, burge-

meester van de gemeente Haaren, die enkele met de trein gearriveerde genodigden mocht verwelkomen.

H. v. W.

De toegang tot de voormalige stopplaats vanaf het Jonkheerpad. Nu is er een onbewaakte spoorwegovergang.

Een postzegel is, net als een bankbiljet, fraudegevoelig. Hij bezit een geldswaarde en kan worden nagemaakt. Ontwerpers en drukkerijen doen er alles aan om dit zo moeilijk mogelijk te maken. Alle de technische worden gebruikt, in de hoop dat na maak niet meer zo lucratief is.

We hebben er in het verleden alleen paar besproken: als je op een bepaalde zegel een speciaal sjabloon legt, dan zag je weer wat anders dan met het blote oog.

Uv-lichten hologrammen gaven ook weer een ander effect op de zegel.

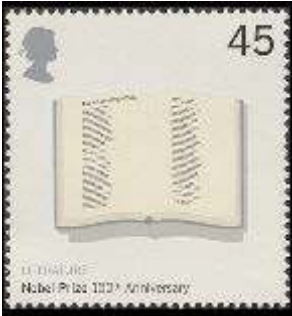
De laatste jaren komen hieren daar zegels in omloop waar tekenen of letters op staan die met het blote oog niet te zien zijn. Alleen met een zeer goede loep of een microscoop kun je

lezen water staat. Als je al weet dat het erens verborgen zit. We noemen dit de **microdruk**. Sommige landen die met meerdere drukkerijen werken, kunnen met deze tekenen onderscheidenten uit welke drukkerij de zegel afkomstig is. Omdat er in Nederland eigenlijk slechts één firma is die postzegels drukt, komt de microdruk hier nog niet zo veel voor.

Toch heeft TPG Post enkele jaren geleden voor Blijdorp een heel

bijzondere postzegelserie gemaakt die bestaat uit 12 postzegels van bedriegde die soorten die in Blijdorp toonaangevend zijn. Naast een postzegelvel, zijn er twee verschillende postzegelmapjes van elk 6 postzegels en een full-colour postzegelboekje met informatie over de dieren. De postzegels bevatten een speciale techniek. Een bijbehorende screener maakt het mogelijk om een in microdruk verborgen boodschap te lezen.

De Engelsen hebben een zegel uitgegeven waarop een compleet gedicht voorkomt dat alleen onder een sterke loep te lezen is.

Een kopie van zo'n tekst in microdruk zal bovendien alleen maar kleine streepjes opleveren die vervolgens niet meer te lezen zijn.

Het land dat wel het meeste met microdruk werkt is de USA. De

USPS (het Amerikaanse Postbedrijf) is eralesaan gelegen dat er zo min mogelijk wordt gefraudeerd.

Al in 1948 hebben ze een zegel uitgegeven die zeer fijne tekenen bevatte die met het blote oog nauwelijks te zien waren. Een paard,

ezel, auto, kameelen zelfs een trein. Veel treinvormen zoals de armen zullen hier niet van op de hoogte zijn! Kijk maar eens goed in de schuine rand rond de raket.

Een ander voorbeeld is de Davidster in de zegel uit 1990 van Bernard Revel.

Een zegel van Padre Felix Varela is weer volledig opgebouwd met de tekenen USPS.

Je ziet, er zijn veel varianten mogelijk en de USPS heeft er dan ook gebruik van

gemaakt. In de kleine zegel met een voserop hebben ze zelfs twee teksten verwerkt; de letters Red Fox en USPS.

Zoals ik al opmerkte heeft de USA de meeste varianten en zegels uitgegeven met microdruk. Daardoor is het zelfs interessant om hier een deelverzameling van aan te leggen als je toch al iets van de Verenigde Staten verzamelt.

Verder zijn er ook nog verscheidende ontwerpers die een of andere tekst in hun ontwerp zetten, die bij een eerste oogopslag niet zal opvallen. Kijk maar eens naar de zegel waar Charlie Chaplin op staat. De vrouw van de ontwerper heet Nina. In de zegel komt haar naam voor.

Een hele lijst van dit soort varianten is op internet te vinden. Via stampke@live.nl is het ook op te vragen. Voor alle vragen en opmerkingen kun je trouwens terecht op dit adres.

Heel veel postzegels zie je toegewezen.
Stampke.

Ieder lid van de vereniging kan kavels aanbieden voor de Wilde Veiling.

- De aanbieder koopt ad 20 cent per kavel twee identieke nummerstickers.
- De aanbieder dient zelf bij te houden welke van zijn of haar kavels zijn verkocht.
- De inzet van de kavels is 50 cent. Per bod is de verhoging eveneens 50 cent.
- Er wordt geen provisie berekend.
- De aanbieder houdt zijn kavels bij zich totdat hij aanwijzing krijgt waar hij zijn kavels ter inzage kan inleveren.
- De veiling gaat in blokken van 100 kavels.
- Het aantal kavels is (in principe) onbeperkt.
- Met dien verstande dat elke aanbieder per blok van 100 kavels ten hoogste 25 kavels kan inbrengen.
- Gedurende de pauzes tussen de blokken kunnen de kavels van het nieuwe blok worden bezichtigd.
- Nadat alle blokken zijn geveild,
  - rekenen kopers de gekochte kavels af en halen deze op
  - halen aanbieders de niet verkochte kavels weer op tegen inlevering van de betreffende nummersticker
  - wordt afgerekend met de aanbieders.
- Kavels kunnen alleen worden ingeleverd tijdens de avond-bijeenkomst zelf.

Dringend verzoek aan de verkopers de kavels in te leveren vóór 19.30 uur, zodat op tijd en met opgeruimde tafels de verkoop kan beginnen.

***DE VERKOOP VAN NUMMERSTICKERS ZAL
DAAROM STOPPEN OM 19.30 UUR.***

N.B. Bij het bekijken van Kavels s.v.p. pincet gebruiken.

-0-0-0-

POSTSTUK VAN DE MAAND
DIENST. Departement van Oorlog

Dienstenvelop van het Vrijwillig Landstorm Korps en de Luchtwachtdienst, in 1938 aangetekend en met aangegeven waarde verzonden van Den Haag (aantekenstrookje Balistraat) naar Baarn. Aangegeven waarde: f 2,- (paars waardestrookje).

Na 1921 hoefden Diensten, die waren vrijgesteld van port, geen aantekenrecht te betalen, echter wel verzekeringsrecht. In 1938 bedroeg dit recht 2½ cent per f 100,-. Daarom is de brief gefrankeerd met een zegel van 2½ cent, uit de serie Lebeau ('vliegend duifje').

De Vrijwillige Landstorm was een speciale legerreserve. Ze bestond uit vrijwilligers tot 40 jaar die zich beschikbaar stelden voor extra dienst, ter ondersteuning van het reguliere leger. In tijd van nood konden zij alsnog onder de wapenen worden geroepen. Dergelijke vrijwilligers waren ook ondergebracht in de korpsen Motordienst, Vaartuigendienst, Spoorwegdienst en Luchtwachtdienst.

Kort na de Duitse inval in 1940 werden de Landstormkorpsen door de bezetter ontbonden.

D. v. d. L.

Het mooiste van postzegels

De prestigeboekjes van PostNL geven een verrassende verdieping van de postzegelthema's. Het boekje van de buitenplaatsen uit de serie Mooi Nederland informeert u over de prachtige tuincplexen van deze buitenplaatsen. Of het boekje van de Rundveerassen, dat achtergronden belicht van het wel zeer bijzondere

ontwerpproces van deze serie. Kortom, een abonnement op de prestigeboekjes Nederlandse postzegels, is zeker een verrijking van uw verzameling. Elk jaar verschijnen er zes nieuwe boekjes.

Als u via uw postzegelvereniging een abonnement afsluit, ondersteunt u daarmee tevens uw eigen vereniging.

